

7. Хорунжак Н. М., Сисюк С. В. Проблеми та перспективи комп'ютеризації обліку в бюджетних установах. *Економіка і регіон*. 2009. № 1. С. 142–146.
8. Писаревська Т. А. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіка праці. Київ: КНЕУ, 2010. 284 с.

REFERENCES

Bukhhalteriia dlia biudzhetykh ustanov Ukrainy. <http://www.1c.ru/ukraina/prod-ua.jsp>

Khorunzhak, N. M., and Sysiuk, S. V. "Problemy ta perspektvyv kompiuteryzatsii obliku v biudzhetykh ustanovakh" [Problems and Prospects of Computerization of Accounting in Budgetary Institutions]. *Ekonomika i rehion*, no. 1 (2009): 142-146.

Masiuk, O. S., and Pikiner, V. V. "Problemni aspekty avtomatyzatsii obliku v biudzhetykh ustanovakh" [Problematic Aspects of Accounting Automation in Budgetary Institutions]. <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64387>

Oblikovo-analitychni aspekty upravlynskykh kontseptsii: protsesy formuvannia ta realizatsii [Accounting and

Analytical Aspects of Management Concepts: The Processes of Formation and Implementation]. Khmelnytskyi: FOP Melnyk A. A., 2014.

Pysarevska, T. A. *Informatsiini systemy v upravlinni personalom ta ekonomika pratsi* [Information Systems in Personnel Management and Labor Economics]. Kyiv: KNEU, 2010.

Shabelnyk, T. V., and Kryva, T. V. "Perevahy i mozhlyvosti prohrannoho produktu Parus-Biudzheth" [Advantages and Capabilities of the Software Product Parus-Budget]. http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Mathematics/42132.doc.htm

Tymeichuk, T. B. "Analiz mozhlyvostei prohrannoho zabezpechennia avtomatyzatsii obliku v biudzhetykh ustanovakh" [Analysis of the Possibilities of Accounting Automation Software in Budgetary Institutions]. *Visnyk natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia*, no. 1 (2010): 228-234.

Zheliezniak, A. M. "Problemy ta perspektvyv kompiuteryzatsii bukhhalterskoho obliku biudzhetykh ustanov" [Problems and Prospects of Computerization of Accounting of Budgetary Institutions]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 22.7 (2012): 350-354.

УДК 336.64
JEL: M41

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ В ІНТЕГРОВАНІЙ ЗВІТНОСТІ

©2021 КАРПУШЕНКО М. Ю., ШАХВЕРДЯН Д. С.

УДК 336.64
JEL: M41

Карпушенко М. Ю., Шахвердян Д. С. Особливості відображення соціально-трудоу показників в інтегрованій звітності

Інтегрована звітність надає змогу надати зацікавленим користувачам інформацію нефінансового характеру, у тому числі про соціальну діяльність і персонал підприємства. Трудові ресурси – це необхідне джерело, що обумовлює розвиток компанії, а ефективне інвестування в людський капітал дозволяє досягти стратегічних цілей за мінімальну кількість часу. Отже, відображення у звітності даних про людський капітал має велику цінність, оскільки в даний час інвестування в цей вид капіталу становить суттєву частку. Характер інформації про людський капітал і стратегії управління ним підлягають розкриттю в інтегрованій звітності та дозволяють користувачам оцінити ефективність таких інвестицій. Мета роботи – розгляд особливостей складання інтегрованої звітності в частині соціально-трудоу показників, обґрунтування таких показників. Проведено аналіз функцій і складових інтегрованої звітності, принципів формування інтегрованої звітності згідно з міжнародним стандартом інтегрованої звітності. Проаналізовано склад показників звіту про управління згідно з нормативними вимогами, а також склад звіту про управління ряду підприємств. На цій підставі сформувано пропозицію щодо переліку соціально-трудоу показників інтегрованої звітності та запропоновано формули їх оцінювання, які інтегрують усі показники в єдиний. За допомогою цієї формули можна порівняти різні підприємства та зробити обґрунтований висновок щодо роботи підприємства в цьому напрямі. У подальшому розвиток інтегрованої звітності має бути спрямований на розробку та доопрацювання системи показників та узагальнення забезпечення управління в процесі підготовки внутрішньої інтегрованої звітності.

Ключові слова: інтегрована звітність, звіт з управління, трудові ресурси.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-239-244>

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 13.

Карпушенко Марія Юріївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: mariamaria1864@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9280-4812>

Шахвердян Давид Сейранович – аспірант кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: shant10@ukr.net

UDC 336.64
JEL: M41

Karpushenko M. Yu., Shakhverdyan D. S. Features of the Display of Social and Labor Indicators in the Integrated Reporting

Integrated reporting enables to provide interested users with non-financial information, including data about social activities and enterprise staff. Labor resources are a necessary source that causes the development of the company, and effective investment in human capital allows achieving strategic goals in a

minimum amount of time. Consequently, the reflection in the reporting of human capital data is of great value, since currently investing in this type of capital amounts to a significant share. The nature of information about human capital and strategies for its management is subject to disclosure in integrated reporting and allows users to value the efficiency of such investments. The publication is aimed at considering the peculiarities of the preparation of integrated reporting in terms of social and labor indicators, with a substantiation of such indicators. An analysis of functions and constituents of integrated reporting, principles of formation of integrated reporting in accordance with the international standard of integrated reporting is carried out. The composition of the management report in accordance with regulatory requirements, as well as the composition of the report on the management of a number of enterprises are analyzed. On this basis, a proposal as to the list of social and labor indicators of integrated reporting is formed and formulas for their evaluation to integrate all indicators into a single one are suggested. Using this formula, one can compare different enterprises and draw a reasonable conclusion about the work of the enterprise in this direction. In the future, the development of integrated reporting should be aimed at developing and refining the system of indicators and generalizing management provision in the process of preparing internal integrated reporting.

Keywords: integrated reporting, management report, labor resources.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 13.

Karpushenko Mariia Yu. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Financial and Economic Safety, Account and Audit, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: mariamaria1864@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9280-4812>

Shakhverdyan Davyd S. – Postgraduate Student of the Department of Financial and Economic Safety, Account and Audit, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: shant10@ukr.net

Проблеми інформаційного забезпечення користувачів з метою прийняття ними обґрунтованих управлінських рішень задля забезпеченні стабільного та стійкого функціонування спричинило пошук інших моделей формування звітної інформації.

Надійність підприємств оцінюється не тільки критеріями економічної ефективності, але й готовністю вирішувати соціальні проблеми як робітників, так і регіону. Дійсно, дуже вагомим показником діяльності вітчизняних підприємств є його соціальні заходи, оскільки проведення таких заходів є свідченням не тільки розвитку підприємства, але й можливості надавати певні блага суспільству. Важливо відзначити, що в сучасній економіці людина з її кваліфікацією, освітою та досвідом – це ключовий ресурс, що обумовлює розвиток компанії, а ефективне інвестування в людський капітал дозволяє досягти стратегічних цілей за мінімальну кількість часу. Тобто відображення у звітності даних про людський капітал має велику цінність, оскільки в даний час інвестування в цей вид капіталу займає істотну частку в загальному інвестуванні.

Відображення соціальних заходів і забезпечення трудових ресурсів має міститися в інтегральній звітності, мета якої – надати інформацію про соціальну діяльність зацікавленим сторонам. Проблеми інтегрованої звітності досліджували у своїх працях такі вчені, як К. Безверхий [1], С. Безручук і С. Лайчук [2], А. Бержаніра [3], Ж. Богданова [4], М. Буковинська [5], Т. Гільорме та Ю. Шачаніна [6], Т. Давидюк [7], М. Карпушенко [8; 9], Л. Гнилицька [10] та ін.

За думкою А. Бержаніра [3], соціальна звітність дає конкретизоване та структуроване уявлення про соціально відповідальну діяльність бізнесу, включаючи і ті його види, які не піддаються кількісному виміру. Автор вважає, що одночасно зі складанням звіту проводиться значна робота з коригування соціальної діяльності підприємств на основі врахування очікувань громадян.

За думкою С. Безручук і С. Лайчук [2], соціально відповідальний бізнес на сьогоднішній день розглядається як бізнес, який повною мірою усвідомлює важливість свого внеску у вирішення завдань соціального розвитку та екологічної безпеки і прагне до максимальної ефективності як у зниженні негативних наслідків своєї діяльності, так і в оптимізації позитивного впливу на суспільство.

Ж. Богданова [4] вважає, що соціальний облік – це новий напрямок в обліку, що розширює межі традиційного обліку, сприяє регулюванню економіки та є інформаційною системою для прийняття управлінських рішень стосовно впливу діяльності підприємства на суспільство.

За думкою М. Буковинської [5], корпоративна соціальна відповідальність є філософією розвитку компанії та досягнення бізнесу комерційного успіху, яка заснована на етичних нормах.

У дослідженні Т. Давидюк [7] відзначається, що управління людським капіталом забезпечить підприємству конкурентні переваги, а саме: можливість наймати найкращих працівників; гордість співробітників за компанію, в якій вони працюють, а отже, підвищена мотивація та зростання ефективності роботи; зменшення плинності персоналу, що скорочує витрати на найм і навчання кадрів; заохочення інновацій, зменшення безпосередніх ризиків для самого бізнесу та збільшення його прибутковості.

К. Безверхий [1] підкреслює, що в даний час немає єдиного нормативно-правового акта, який регулює ведення соціального обліку та формування відповідних показників фінансової звітності в Україні, які містять дані про соціальну активність суб'єкта господарювання.

Дослідження цих учених свідчать, що нема однозначної думки щодо складу показників інтегрованої звітності, у тому числі соціально-трудова.

Мета статті – дослідження існуючих особливостей складання інтегрованої звітності та обґрунтування певних показників, які б дозволили оцінити соціально-трудові показники порівняно із іншими підприємствами.

Характер інформації про людський капітал і стратегії управління ним, яка підлягає розкриттю в інтегрованої звітності та дозволяє користувачам оцінити ефективність таких інвестицій, у даний час не має чіткої регламентації та вимагає детального вивчення.

Найбільш поширеним методом для оцінювання вартості людського капіталу є метод, заснований на аналізі витрат на людський капітал. Він передбачає систематизацію витрат на оплату праці персоналу, навчання, підвищення кваліфікації, страхування.

Так, І. П. Пестов [11] дотримується позиції, що «інвестиції в людський капітал аналізуються принципово так само, як витрати на покупку устаткування».

Одним із основних документів, що регламентують відображення у звітності інформації про людський капітал, виступає Міжнародний стандарт інтегрованої звітності. В основі підготовки та презентації інтегрованого звіту та способу подання інформації відповідно до Міжнародного стандарту інтегрованої звітності [12] лежать такі принципи (рис. 1).

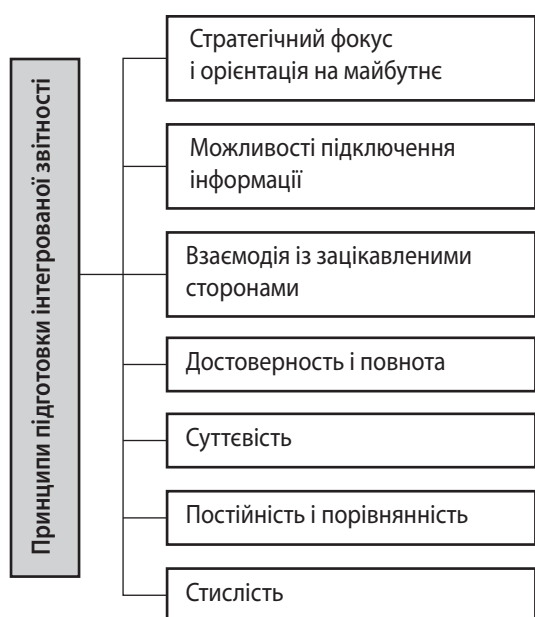

Рис. 1. Основні принципи підготовки інтегрованої звітності

Дійсно, інтегрований звіт повинен представляти цілісну картину поєднання, взаємозв'язку та взаємозалежності між факторами, що впливають на здатність організації створювати вартість протягом довгого часу. Наприклад, зв'язок між минулим, сьогоднішнім і майбутнім; фінансовою та управлінською

інформацією; інформацією, що міститься в інтегрованому звіті, інформацією в інших розповсюджуваних організацією даних та інформацією з інших джерел.

Інформація, яка розкривається в інтегрованому звіті, повинна бути суттєвою, тобто такою, що має суттєвий вплив на оцінку здатності організації створювати вартість у короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому періодах. Можливості підключення інформації та загальна корисність інтегрованого звіту підвищуються, коли він структурований, добре представлений, написаний чітко та зрозумілою мовою.

В інтегрованому звіті організація прагне до балансу між стислістю й іншими провідними принципами, особливо повнотою та зіставленням.

Для забезпечення стислості в інтегрованому звіті:

- ✦ застосовується процес визначення суттєвості;
- ✦ належним чином дотримується логічна структура та містяться внутрішні перехресні посилання, щоб обмежити повторення;
- ✦ може бути вказана посилання на більш детальну інформацію, інформацію, яка не змінюється часто (наприклад, список дочірніх компаній) або на зовнішні джерела (наприклад, допущення про майбутні економічних умовах на урядовому вебсайті);
- ✦ чітко і максимально коротко виражаються концепції;
- ✦ віддається перевагу мові без використання жаргону або вузькоспеціалізованої термінології;
- ✦ не слід надавати загальні дані, які часто називають «шаблонними» та не є специфічними для організації.

В Україні Міністерство фінансів України наказом від 07.12.2018 р. затвердило Методичні рекомендації зі складання Звіту про управління [13] (далі – Методичні рекомендації), який вкупі із фінансовою звітністю формує інтегровану звітність. На підставі аналізу Методичних рекомендацій та Звітів про управління таких українських компаній, як ПрАТ «Моңделіс Україна», ПрАТ «Укрґідроенерго», ДП «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України», ПАТ «Оболонь», ТДВ «Житлобуд-2».

У табл. 1 наведено показники, які характеризують соціальні аспекти та кадрову політику.

Слід зазначити, що показники, що характеризують трудові ресурси та враховується зазвичай в інтегрованій звітності, мають оглядовий характер і не враховують розміру витрат, а отже, не можуть бути порівняними з показниками інших підприємств. Розмір витрат також не може свідчити сам по собі про ефективність політики за напрямом «трудові ресурси». Наприклад, на великому підприємстві ці витра-

Соціально-трудоі показники інтегрованої звітності [9]

За даними методичних рекомендацій	За даними підприємств
Показники, які відображають кількість працівників та частку жінок на керівних посадах; заохочення (мотивацію) працівників; охорону праці та безпеку; навчання та освіту персоналу; рівні можливості працевлаштування; повагу прав людини; заходи з боротьби з корупцією та хабарництвом тощо	<p>ПрАТ «Монделіс Україна» – характеристика постачальників, умови прийняття на роботу, характеристика робочого часу, система оплати праці, особливості навчання та розвиток персоналу договір про медичне страхування.</p> <p>ПрАТ «Укргідроенерго» – особливості колективного договору, кадрова політика, структура персоналу в розрізі професійної ознаки, структура персоналу за гендерною ознакою, кількість працівників і частка жінок на керівних посадах, загальна кількість звільнених за категоріями, кількість працівників з обмеженими можливостями, фонд заробітної плати, її зростання, структура заробітної плати, організація роботи з молодими працівниками, організація навчання працівників, кількість осіб що пройшли навчання, підвищення кваліфікації, соціальний захист і добробут, обсяги фінансування об'єктів соціальної сфери, нагороди працівників, спеціалізовані навчальні програми, інформація про суми витрат на охорону праці.</p> <p>ДП «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України» – кількість працюючих, у тому числі жінок, рівень освіти працівників, система оплати праці, охорона праці, підвищення кваліфікації.</p> <p>ПАТ «Оболонь» – кількість працюючих, плинність персоналу, гендерний склад, кваліфікаційний склад, склад за віком, оплата праці, доплати та надбавки, навчання працівників.</p> <p>ТДВ «Житлобуд-2» – кількість працюючих, у тому числі жінок, види заохочень, функції відділу охорони праці, навчання, запобігання корупції</p>

ти завжди будуть перевищувати витрати середнього та малого підприємств, але при цьому може статися, що в розрахунку на одного працюючого вони будуть меншими. Тобто найбільш оптимальним є показник, який розраховується як відношення витрат на трудові ресурси до кількості працюючих.

Враховуючи міжнародний досвід складання інтегрованої звітності, пропонується виділити такі групи показників, які повинні включатися до інтегрованої звітності щодо оцінки соціально-трудоі показників (рис. 2).

Базуючись на наведених на рис. 2 показниках, відносний показник трудових ресурсів розраховується за формулою:

$$I_j = \frac{П_i}{K}, \quad (1)$$

де I_j – індикатор, що відображає відношення відповідного показника у грошовому вимірі до кількості працюючих;

$П_i$ – показник, що характеризує відповідний напрям;

K – кількість працюючих на підприємстві.

Інтегрований індекс, що характеризує трудові ресурси за групами показників (I_t), пропонується визначати за такою формулою:

$$I_t = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n I_j, \quad (2)$$

де n – кількість показників у групі і;

I_j – j -й індикатор групи i , частка одиниці.

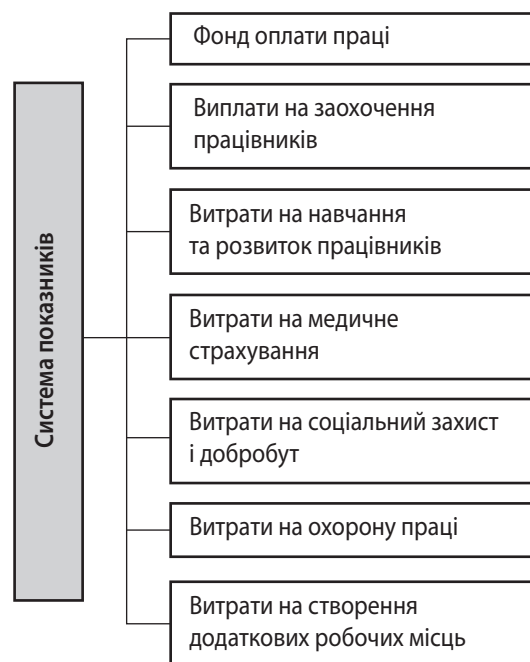

Рис. 2. Склад показників інтегрованої звітності, що характеризують трудові ресурси

Крім показників у грошовому вигляді, якщо підприємство вважає доцільним, воно може додати інформативно показники, які не можуть бути виражені в грошовому вимірі. Наприклад, коефіцієнт плинності персоналу, структурну частку певних категорій працівників. Але при цьому ці показники не будуть враховані в загальному інтегрованому показнику.

ВИСНОВКИ

Таким чином, враховуючи основні вимоги складання інтегрованої звітності, у роботі пропонується використовувати інтегрований показник, який характеризує трудові ресурси, завдяки чому можна порівнювати інтегровану звітність різних підприємств у частині соціально-трудоових показників. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхий К. Соціально-орієнтована звітність підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 2–3. С. 70–78.
2. Безручук С. Л., Лайчук С. М. Социальная ответственность бизнеса: отражение в отчетности. *Международный бухгалтерский учет*. 2013. № 27. С. 33–40.
3. Бержанір А. Л. Соціальна звітність як елемент системи соціальної відповідальності компаній. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С. 109–113. URL: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/23.pdf>
4. Богданова Ж. А. Развитие социального учета: определение основных понятий. *Інноваційна економіка*. 2013. № 7. С. 293–296.
5. Буковинська М. П. Корпоративна соціальна відповідальність як фактор розвитку бізнесу і суспільства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 5. С. 8–11.
6. Гільорме Т. В., Шачаніна Ю. К. Корпоративна соціальна звітність як домінанта інформаційного забезпечення управління підприємством. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. С. 672–677. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/120.pdf
7. Давидюк Т. В. Соціальна звітність як напрям інформування про людський капітал компанії // Проблеми та шляхи досягнення соціо-еколого-економічної безпеки на мікро-, мезо- та макрорівні : матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Харків, 2016. С. 62–65. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23553/1/Davydiuk_Sotsialna_zvitnist_2016.pdf
8. Karpushenko M. Social Reporting as an Indicator of the Enterprise Development. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*. 2018. № 1. С. 91–95. DOI: <https://doi.org/10.30837/2522-9818.2018.3.091>
9. Momot T., Karpushenko M., Linlin T. Modern approaches for integrated reporting preparing in Ukraine. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*. 2020. № 4. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2020.14.121>
10. Гнилицька Л. В. Сучасні підходи до квінтесенції публічної звітності підприємства в контексті забезпечення його економічної безпеки. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз»*. 2016. Вип. 1. С. 48–65. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4714/1/4.Гнилицька.pdf>
11. Пестов И. П. Обзор подходов к оценке эффективности инвестиций в человеческий капитал предпри-

ятия. *Вопросы структуризации экономики*. 2010. № 2. С. 385–389.

12. Международный стандарт интегрированной отчетности. URL: <http://da-strateg.ru/wp-content/uploads/2015/09/Mezhdunarodnyj-Standart-integrirovannoj-otchetnosti-osnovnye-polozheniya-1.pdf>
13. Методичні рекомендації зі складання Звіту про управління : затверджені Наказом Міністерством фінансів України наказом від 07.12.2018 р. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>

REFERENCES

- Berzhanir, A. L. "Sotsialna zvitnist yak element systemy sotsialnoi vidpovidalnosti kompanii" [Social Reporting as an Element of Corporate Social Responsibility]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 16 (2017): 109-113. <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/23.pdf>
- Bezruchuk, S. L, and Laychuk, S. M. "Sotsialnaya otvetstvennost biznesa: otrazheniye v otchetnosti" [Social Responsibility of Business: Reflection in Reporting]. *Mezhdunarodnyy bukhgalterskiy uchet*, no. 27 (2013): 33-40.
- Bezverkhyy, K. "Sotsialno-orientovana zvitnist pidpriemstva" [Socially-oriented Reporting of the Enterprise]. *Bukhhalterskiy oblik i audyt*, no. 2-3 (2015): 70-78.
- Bogdanova, Zh. A. "Razvitiye sotsyalnogo ucheta: opredeleniye osnovnykh ponyatiy" [Development of Social Accounting: Definition of Basic Concepts]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 7 (2013): 293-296.
- Bukovynska, M. P. "Korporativna sotsialna vidpovidalnist yak faktor rozvytku biznesu i suspilstva" [Corporate Social Responsibility as a Factor of Development Business and Society]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 5 (2016): 8-11.
- Davydiuk, T. V. "Sotsialna zvitnist yak napriam informuvannia pro liudskyi kapital kompanii" [Social Reporting as a Direction of Informing about the Human Capital of the Company]. *Problemy ta shliakhy dosiahnennia sotsio-ekoloho-ekonomichnoi bezpeky na mikro-, mezo- ta makrorivni*. 2016. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23553/1/Davydiuk_Sotsialna_zvitnist_2016.pdf
- Hilyorme, T. V., and Shachanina, Yu. K. "Korporativna sotsialna zvitnist yak dominantna informatsiinoho zabezpechennia upravlinnia pidpriemstvom" [Corporate Social Reporting as a Dominant Factor of Information Provisions for Enterprise Management]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 2 (2016): 672-677. https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/120.pdf
- Hnylytska, L. V. "Suchasni pidkhody do kvintesentsii publichnoi zvitnosti pidpriemstva v konteksti zabezpechennia ioho ekonomichnoi bezpeky" [Modern Approaches to the Quintessence of Public Reporting of the Enterprise in the Context of Ensuring Its Economic Security]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhgalterskoho obliku, kontroliu i analizu. Seriiia «Bukhhalterskiy oblik, kontrol i analiz»*. 2016. <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4714/1/4.Гнилицька.pdf>
- Karpushenko, M. "Social Reporting as an Indicator of the Enterprise Development". *Suchasnyi stan naukovykh*

doslidzhen ta tekhnologii v promyslovosti, no. 1 (2018): 91-95.
DOI: <https://doi.org/10.30837/2522-9818.2018.3.091>
[Legal Act of Ukraine] (2018). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
"Mezhdunarodnyy standart integrirovannoy otchetnosti" [International Integrated Reporting Standard]. <http://da-strateg.ru/wp-content/uploads/2015/09/Mezhdunarodnyj-Standart-integrirovannoj-otchetnosti-osnovnye-polozheniya-1.pdf>

Momot, T., Karpushenko, M., and Linlin, T. "Modern approaches for integrated reporting preparing in Ukraine". *Suchasnyi stan naukovykh doslidzhen ta tekhnologii v promyslovosti*, no. 4 (2020): 121-127.
DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2020.14.121>
Pestov, I. P. "Obzor podkhodov k otsenke effektivnosti investitsiy v chelovecheskiy kapital predpriyatiya" [Review of Approaches to Assessing the Effectiveness of Investments in the Human Capital of an Enterprise]. *Voprosy strukturizatsii ekonomiki*, no. 2 (2010): 385-389.

УДК 657.372
JEL: M41

ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

©2021 ГНАТЮК О. М., БАЛА О. І.

УДК 657.372
JEL: M41

Гнатюк О. М., Бала О. І. Вітчизняний і зарубіжний досвід управління запасами підприємств: обліковий аспект

У роботі визначено економічний зміст поняття «запаси»; здійснено порівняльне аналізування трактування цієї категорії за змістовим наповненням; проаналізовано підходи до трактування складових елементів запасів підприємства; визначено особливості обліково-аналітичного управління та відображення запасів у балансі підприємства згідно з нормативними законодавчими актами. Також досліджено та проаналізовано особливості закордонної практики облікового управління запасами. Здійснено огляд управління запасами в економічно розвинених країнах і проведено порівняння із вітчизняною практикою. Визначено особливості віднесення тих чи інших видів активів до запасів, як в Україні, так і за кордоном. Визначено спільні та відмінні ознаки управління запасами вітчизняного та зарубіжного обліку. Проведено дослідження основних положень вітчизняного (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» та міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 2 «Запаси». Визначено економічний зміст категорії «запаси» згідно з обома стандартами. Проведено порівняльний аналіз методів обліку запасів за МСБО та П(С)БО. Визначено переваги та недоліки кожного із них. Встановлено можливості та доцільність консолідації положень вітчизняного положення (стандарту) бухгалтерського обліку з міжнародним. Сформуовано пропозиції щодо вдосконалення процесу обліку запасів на засадах положень (стандарту) вітчизняного бухгалтерського обліку та відповідно до норм міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 2 «Запаси». Доведено, що гармонізація типових положень П(С)БО та МСБО, особливо для суб'єктів, що здійснюють міжнародну економічну діяльність, дозволить легко керувати станом та якістю запасів, що є запорукою ефективної виробничо-господарської співпраці. При цьому рекомендовано: вдосконалювати облік запасів щодо їх змістового наповнення та класифікації; покращити фінансове, облікове та управлінське відображення запасів; поліпшити економічне аналізування, контроль та аудит щодо ефективності застосування; впроваджувати автоматизацію процесів обліку.

Ключові слова: запаси, елементи запасів, облік запасів, вітчизняна та зарубіжна практика обліково-аналітичного управління запасами.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-244-249>

Табл.: 1. Бібл.: 12.

Гнатюк Ольга Миколаївна – магістр, кафедра обліку та аналізу, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: olha.i.bala@lpnu.ua

Бала Ольга Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: olha.i.bala@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4972-0829>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2031679/>

Scopus Author ID: 57221928534

UDC 657.372
JEL: M41

Hnatiuk O. M., Bala O. I. National and Foreign Experience of Stocks Management: The Accounting Aspect

The publication defines the economic content of the concept of «stocks»; a comparative analysis of interpretation of this category in view of the content is carried out; the approaches to the interpretation of constituent elements of the enterprise's stocks are analyzed; the peculiarities of accounting and analytical management along with reflection of stocks in the balance sheet of the enterprise in accordance with normative legislative acts are determined. Also the peculiarities of foreign practice of stock accounting are explored and analyzed. An overview of stock management in economically developed countries comparing with national practice is carried out. The peculiarities of attribution of certain types of assets to stocks, both in Ukraine and abroad, are determined. Both the common and the distinctive features of stock management of either the national or the foreign accounting are identified. A study of the main provisions of the national (standard) of accountance 9 «Stocks» and the international standard of accounting 2 «Stocks» is carried out. The economic content of the category of «stocks» is defined in accordance with both above mentioned standards. A comparative analysis of the stock accounting methods according to IAS and PSBO is carried out. The advantages and disadvantages of each of the methods are determined. The possibilities and expediency of consolidation of the provisions of the national regulation (standard) of accounting with international accounting are considered. Proposals have been formed to improve the process of stock ac-